WWW.MKS.AZ saytının

"Öyrətmək savab, öyrənmək qazanc" kitabxanası

seriyasından

VERGİ UÇOTU A-DAN Z-YƏ

(Təkmilləşdirilmiş VIII nəşr)

BAKI- 2024

Cəfər Cabbarlı küçəsi 44, Caspian Plaza
Telefon: 050-368-12-72
web: www.mks.az
email: mksacademy2022@gmail.com

Müəllif Anar Bayramov 21 avqust 1980-ci ildə anadan olub. Bakıda yerləşən 1 saylı Fizika-riyaziyyat və informatika təmayüllü orta məktəbi müvəffəqiyyətlə bitirib. 1996-2002-ci illərdə Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin "Mühasibat uçotu və audit' fakültəsində bakalavr və magistr təhsili alıb. Hərbi xidmətdən sonra bir müddət özəl müəssisələrdə və QHT sektorunda mühasib, maliyyə direktoru vəzifələrində çalışıb. Hazırda 10 ildən artıq çalışdığı, vaxtilə filialın mühasibi, baş ofisdə mühasib, baş mühasib, əməliyyat bölməsinin müdiri vəzifələrini tutduğu təşkilatda baş daxili auditor kimi əmək fəaliyyətini davam etdirir.

İndiyədək mühasibatlıq, vergi işi və insan resursları mövzularında nəşr edilən bir neçə kitabın müəllifi və redaktoru olub.

Redaktor: Qalib Toğrul

"Vergi uçotu A-dan Z-yə'(VIII nəşr)
Bakı - avqust 2024, 1184 səhifə

Ön Söz

Əziz oxucular

“Vergi uçotu: A-dan Z-yə” kitabı Mks.az saytının həmkarlarımız arasında qısa zamanda böyük rəğbət qazanan, ən çox satılan nəşrlərindən biridir. Kitabın 8-ci təkmilləşdirilmiş nəşrinin hazırlanması da elə bu tələb və ehtiyacdan yaranıb. Nəşrdə mövzular 1 yanvar 2024-cü il tarixində Vergi Məcəlləsinin müxtəlif maddələrində edilmiş çoxsaylı dəyişiklik və əlavələr nəzərə alınaraq şərh olunub.

VIII nəşr “Vergi uçotu A-dan Z-yə” kitabının ötən nəşrdə yenilənən strukturu saxlanılmaqla, ona yeni bölmələr əlavə olunub. Nəşr vergi ödəyicilərinin vergi uçotu sahəsində praktiki biliklərə yiyələnməsi baxımından daha səmərəli qurulub, mövzular əhəmiyyətlilik dərəcəsinə görə sıralanıb.

Kitab mənfəət (gəlir) vergisi, əlavə dəyər vergisi, istehsalat, ticarət, ictimai iaşə və xidmət sahəsində gəlirlərin və xərclərin uçotu, gəlirdən çıxılan və çıxılmayan xərclər, nağd pul vəsaitlərinin uçotu və kassa əməliyyatlarının aparılması qaydası, idxal-ixrac əməliyyatlarının uçotu, təsisçilərlə hesablaşmalar, sadələşdirilmiş vergi, elektron qaimə-faktura, muzdlu işlə bağlı ödəmə mənbəyində vergi öhdəliyi və güzəştlər, sosial öhdəliklər, nağdsız əməliyyatlar, ezamiyyə kimi aktual və praktiki baxımdan daha çox vergi ödəyicisini əhatə edən mövzulardan tərtib olunub.

Mənfəət vergisi bəyannaməsinin doldurulması konkret misalların və genişləndirilmiş izahların köməyi ilə həyata keçirilib. Bu nəşrdə təqdim olunan hesabat və bəyannamə formalarının doldurulması təkrar nəzərdən keçirilib, dəyişikliklər nəzərə alınıb, misal və nümunələrin, eyni zamanda doldurulmuş praktiki formaların sayları artırılıb.

Kitab məzmunca praktiki bilikləri ehtiva edən, həmkarlarımızın vergi uçotu sahəsindəki işini yüngülləşdirməyi hədəfləyən bir nəşrdir. Kitabda başlıqların sual formasında təqdim olunması axtarılan cavabın asanlıqla tapılması, vaxt itkisinə yol verilməməsi, kitabın rəvan oxunması səbəbindəndir. Bütövlükdə isə, hər bölmənin materialı əhatə etdiyi mövzunun izahı baxımından bitkin bir mətndir. Nəşrdə vergi uçotunun sadə şəkildə təqdim olunması üçün müxtəlif alətlərdən - misallardan, nümunələrdən və cədvəllərdən istifadə olunub. Bütün bunlar mövzunun daha rahat qəbul edilməsi, bu günədək mürəkkəb və qəliz ifadələrlə izahına vərdiş etdiyimiz məsələlərin ümumişlək dilə gətirilməsinə çalışan kitab müəllifinin gərgin axtarışlarının bəhrəsidir.

Kitabla bağlı dəyərli rəy, təklif və iradlarınızı səbrsizliklə gözləyirik. Bizimlə aşağıdakı vasitələrdən istifadə etməklə əlaqə yarada bilərsiniz:

(050) 368 12 72 və ya mksacademy2022@gmail.com

BÖLMƏ 1.
Vergi ödəyicisi və təsərrüfat subyektinin (obyektinin) qeydiyyatı

1.1.Fiziki şəxslərin qeydiyyatı **8**
1.2. Hüquqi şəxslərin qeydiyyatı **20**
1.3. Hüquqi və fiziki şəxslərin uçotu ilə bağlı digər məsələlər **38**
1.4. Təsərrüfat subyektinin (obyektinin) qeydiyyatı **42**

BÖLMƏ 2.
Malların hərəkətinin, işlərin görülməsinin və xidmətlərin göstərilməsinin vergi uçotu

2.1. Malların alış aktı və ya Elektron alış aktı **56**
2.2.Elektron qaimə-faktura **82**
2.3. Malların idxal edilməsi **138**
2.4. Elektron əmtəə-nəqliyyat qaiməsinin və yük avtonəqliyyatı üçün elektron yol vərəqi **166**
2.5. Malların hərəkəti ilə bağlı digər sənədlər **174**

BÖLMƏ 3.
Vergi ödəyiciləri, təsisçilər və işçilərlə hesablaşmaların aparılmasına tələblər

3.1. Nağd əməliyyatlar üzrə hesablaşmalar **188**
3.2. Nəzarət -kassa aparatının tətbiqi və istifadəsi **216**
3.3. Nağdsız əməliyyatlar **232**
3.4. Pos-terminalın tətbiqi **260**
3.5. İşçilərlə hesablaşmalar **266**
3.6. Təsisçilərlə hesablaşmalar **326**
3.7. Xarici şəxslərlə hesablaşmalar **350**

BÖLMƏ 4.
Fəaliyyət sahələri və fərqli vergi tutma rejimləri üzrə vergi uçotu

4.1. Topdansatış fəaliyyəti **360**
4.2. Pərakəndə ticarət fəaliyyəti **368**
4.3. İstehsalat fəaliyyəti **374**
4.4. İctimai iaşə fəaliyyəti **379**
4.5. Kənd təsərrüfatı fəaliyyəti **382**
4.6. Komissiya, agent və françayzinq müqaviləsi **397**
4.7. İnformasiya texnologiyaları sahəsində çalışan vergi ödəyiciləri **404**
4.8. İşğaldan azad olunan ərazilərdə fəaliyyət göstərən vergi ödəyiciləri **414**
4.9. “Sabit qəbz”lə fəaliyyət göstərən vergi ödəyiciləri **430**
4.10. Daşıma fəaliyyəti **437**
4.11. Mikro sahibkarlıq subyektləri **443**
4.12. Maliyyə lizinqi **455**
4.13. Media subyektləri **469**
4.14. Fərdi sahibkarlar **471**
4.15. Riskli vergi ödəyiciləri **472**

BÖLMƏ 5. Vergi yoxlamaları

5.1. Kameral vergi yoxlaması **498**
5.2. Operativ vergi nəzarəti **507**
5.3. Səyyar vergi yoxlaması **509**

BÖLMƏ 6. Mənfəət və gəlir vergisinin uçotu

6.1.Fiziki şəxslərin gəlir vergisi **566**
6.2. Hüquqi şəxslərin mənfəət vergisi **573**
6.3. Gəlirdən çıxılan xərclər **581**
6.4. Əsas vəsaitlərin uçotu və amortizasiyası **598**
6.5. Əsas vəsaitlərin təmiri **612**
6.6. Cari vergi ödəmələri **621**
6.7. Ödəmə mənbəyində vergi **661**

BÖLMƏ 7. Əlavə dəyər vergisinin uçotu 697

BÖLMƏ 8. Sadələşdirilmiş verginin uçotu 811

BÖLMƏ 9. Digər vergilərin uçotu

9.1. Aksiz vergisi **836**
9.2. Əmlak vergisi **857**
9.3. Torpaq vergisi **876**
9.4. Yol vergisi **886**
9.5. Mədən vergisi **890**

BÖLMƏ 10. Vergi orqanına təqdim olunan məlumat formaları

10.1. DTA formaları **894**
10.2. İdxalla bağlı məlumat forması **904**
10.3. Kredit və debitor borcları haqqında məlumat forması **917**
10.4. İstehsalla bağlı məlumat forması **925**
10.5. Digər məlumat formaları **929**
10.6. Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə ilə bağlı məlumatların təqdim edilməsi **934**

BÖLMƏ 11. Vergi ödəyicilərinin hesabatlılığı

11.1. Vergi bəyannamələrinin təqdim edilməsi **944**
11.2 Mənfəət vergisi bəyannaməsinin tərtib olunması **954**
11.3. Mənfəət vergisi bəyannaməsinin 1 saylı əlavəsinin tərtibi...............**1002**
11.4. ƏDV depozit hesabı...**1034**
11.5. ƏDV bəyannaməsinin təqdim edilməsi...**1048**
11.6. Elektron qaimə-fakturaların əvəzləşdirilməsi.................................**1074**
11.7. ƏDV bəyannaməsi üzrə kameral uyğunsuzluq məktubları.............**1086**
11.8. Sadələşdirilmiş vergi bəyannaməsinin tərtibi..................................**1092**
11.9. Əmək haqqı üzrə vahid bəyannamənin tərtibi.................................**1112**